Vastaus 8.6.2026 tehtyyn aluevaltuustoaloitteeseen "Selkeä toimenpideohjelma tasapuolisesta Mikkelin ja Savonlinnan sairaaloiden toimintojen kehittämisestä" (Wuorinen Jarkko)

Aluehallitus 9.11.2026 § 195

Valmistelija

Terveyspalvelujen toimialajohtaja Kimmo Kuosmanen puh. 0406567885

Talousarvion 2027 pohjana on jäljempänä kuvattu Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisan sairaaloiden toimintaprofiili. Molempien sairaaloiden toimintaa on kehitetty ja kehitetään tasapuolisesti lainsäädännön mahdollistamien suuntaviivojen mukaisesti huomioiden alueen tarve ja taloudellinen kantokyky. Mikkelin keskussairaalan ja Savonlinnan sairaalan työnjaon tavoitteena on turvata laajat keskussairaalapalvelut Mikkelissä sekä asiakkaiden usein tarvitsemat sairaalapalvelut Savonlinnassa. Sairaaloiden profiilit eroavat erityisesti päivystyksen ja leikkaustoiminnan osalta. Molempien sairaaloiden palveluihin kuuluvat ympärivuorokautinen päivystys, laaja-alainen poliklinikkatoiminta ja osastohoito.

Mikkelin keskussairaalan osalta tavoitteena on turvata laajat keskussairaalan palvelut. Sairaalan profiiliin kuuluvat monierikoisalainen ympärivuoro-kautinen päivystys sekä päivystyskirurgia ja raskaskirurgia. Lisäksi sairaalassa on laaja-alaista poliklinikkatoimintaa, erikoissairaanhoidon ja perustason osastoja sekä synnytystoimintaa.

Savonlinnan sairaalan osalta tavoitteena on turvata asiakkaiden usein tarvitsemat palvelut, erityisesti päivystys ja erikoissairaanhoidon poliklinikkapalvelut. Sairaalan profiiliin kuuluvat ympärivuorokautinen päivystys, laaja-alainen poliklinikkatoiminta ja vuodeosastot. Lisäksi profiiliin sisältyvät päiväkirurginen leikkaustoiminta ja toimenpidepoliklinikat. Päiväkirurgisen leikkaustoiminnan osalta suunnitelmana on hakea yksityistä kumppania neuvottelumenettelyllä syksyllä 2026.

Toimintaprofiileja ja työnjakoa ohjaava lainsäädäntö
Sairaaloiden profiileja arvioitaessa on huomioitava lainsäädännön asettamat velvoitteet ja toiminnan edellytykset. Päivystyksestä säädetään terveydenhuoltolain 50 §:n mukaan seuraavasti:

Etelä-Savon hyvinvointialueen Mikkelissä, Kainuun hyvinvointialueen Kajaanissa, Kanta-Hämeen hyvinvointialueen Hämeenlinnassa, Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen Kokkolassa ja Kymenlaakson hyvinvointialueen Kotkassa on järjestettävä keskussairaalassaan monierikoisalainen ympärivuorokautinen päivystys, jossa on tarvittavien erikoisalojen riittävä osaaminen ja valmius väestön tavanomaisten kiireellisten terveysongelmien hoitamiseksi. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 36 §:ssä tarkoitetussa yhteistyösopimuksessa voidaan sopia väestön palvelutarpeen, palvelujen saavutettavuuden ja väestön kielellisten oikeuksien toteutumisen kannalta tarpeellisten muiden erikoisalojen päivystyksestä näissä sairaaloissa.

Lapin hyvinvointialue Kemissä ja Etelä-Savon hyvinvointialue Savonlinnassa saavat ylläpitää ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä tai vaihtoehtoisesti sellaista rajattua ympärivuorokautista erikoissairaanhoidon päivystystä, joka tukee sairaalan ja sen erikoissairaanhoidon vuodeosastojen toimintaa ja alueen hoitoketjuja, mutta ei kuitenkaan ole monierikoisalainen ympärivuorokautinen päivystys. Edellytyksenä ympärivuorokautisen päivystyksen ylläpidolle edellä mainituilla paikkakunnilla on, että palveluiden saavutettavuus edellyttää tällaisen päivystyksen ylläpitoa eikä väestön tarvitsemia kiireellisen hoidon palveluita voida riittävästi turvata ensihoitopalvelun ja muiden päivystysyksiköiden avulla.

Leikkaustoiminnasta säädetään terveydenhuoltolain 45 §:ssä seuraavasti: Leikkaustoiminta, joka edellyttää leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa, tulee keskittää 50 §:n 3–5 momentissa tarkoitettuihin sairaaloihin, joissa on monierikoisalainen ympärivuorokautinen päivystys. Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, osaa leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa edellyttävästä päiväkirurgiasta ja lyhytjälkihoitoisesta eri erikoisalojen leikkaustoiminnasta voidaan suorittaa myös hyvinvointialueiden Kemissä, Oulaisissa, Salossa, Savonlinnassa tai Valkeakoskella sijaitsevissa sairaaloissa taikka HUS-yhtymän sairaaloissa, jos asiasta on sovittu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 36 §:ssä tarkoitetussa yhteistyösopimuksessa. Leikkaustoiminnan ylläpitäminen näissä sairaaloissa ei saa vaarantaa henkilöstön riittävyyttä yliopistollisissa sairaaloissa tai keskussairaaloissa taikka hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän taloudellista kantokykyä tai muuten järjestämisvastuun

toteutumista. Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän on myös varmistettava osaaminen, laatu ja potilasturvallisuus.

Lisäksi lain voimaantuloasetuksessa mainitaan tekonivelleikkauksista seuraavaa:
Lapin hyvinvointialueen Kemissä, Pohjois-Pohjanmaa hyvinvointialueen Oulaisissa, Varsinais-Suomen hyvinvointialueen Salossa, Etelä-Savon hyvinvointialueen Savonlinnassa ja Pirkanmaan hyvinvointialueen Valkeakoskella sijaitsevissa sairaaloissa sekä niissä HUS-yhtymän sairaaloissa, joissa ei ylläpidetä monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä, saa suorittaa väliaikaisesti päiväkirurgiana toteutettavia polven ja lonkan primaareja tekonivelleikkauksia, jos tällä lailla muutettavan lain 52 §:ssä säädetty hoitoon pääsyn enimmäisaika on vaarassa hyvinvointialueella tai HUS-yhtymän alueella jäädä toteutumatta eikä hyvinvointialue tai HUS-yhtymä pysty hankkimaan riittävästi näitä leikkauksia muilta hyvinvointialueilta. Edellytyksenä on lisäksi, että tämän lain 45 §:n 4 momentissa leikkaustoiminnalle säädetyt edellytykset täyttyvät. Näitä leikkauksia saa suorittaa mainituissa sairaaloissa kuitenkin vain 30 päivään kesäkuuta 2028 saakka.

Valtioneuvoston asetus kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä (583/2017, muutoksineen) täydentää terveydenhuoltolain 50 §:ää. Asetus määrittää päivystyksen toiminnallisia ja erikoisalakohtaisia edellytyksiä. Mikkelin synnytystoiminnan arvioinnissa on huomioitava asetuksen 18 §:n synnytystoimintaa koskevat edellytykset ja voimassa oleva poikkeuslupa. Valtioneuvoston asetus erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (582/2017, muutoksineen), erityisesti 2 ja 5–7 §, ohjaa puolestaan osaamisen ja potilasturvallisuuden turvaamista sekä valtakunnallisesti ja alueellisesti keskitettävää erikoissairaanhoitoa. Asetusten perusteella sairaaloiden työnjako ei rajoitu vain Mikkelin ja Savonlinnan väliseen työnjakoon, vaan osa hoidosta kuuluu laajempaan sairaaloiden työnjakoon.

Esimerkkejä alueen yhteisestä kehittämisestä ovat päivystystoiminnan kehittäminen molemmissa yksiköissä, liikkuvan sairaalan toiminnan laajentaminen ja yhteiset esihenkilöt sairaalayksiköissä. Erityisesti lääkärien liikkuvuutta on pyritty tukemaan erillisillä palkkauselementeillä. Rekrytointitoimenpiteet ovat tuottaneet hyvää tulosta ja Eloisaan on saatu rekrytoitua useita erikoislääkäreitä (mm. kardiologia, ortopedia, radiologia,

anestesia- ja tehohoito, plastiikkakirurgia, psykiatria). Eloisassa on yhdistetty erikoissairaanhoidon hoitojonot ja hoitoonpääsyä seurataan yhdessä, ei enää sairaalakohtaisesti. Toiminnan tasapuolinen kehittäminen sisältää lisäksi mm. yhteisten hoitopolkujen ja hoitokriteerien jalkauttamista, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraation vahvistamista ja hoitotyösensitiivisten laatumittareiden seurantaa.

Terveyspalveluissa kehitetään sairaalatoimintaa tasapuolisesti aluevaltuuston joulukuussa 2025 hyväksymän ponnen mukaisesti.

Toimivalta Hallintosääntö 126.3 §

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus merkitsee vastauksen tiedoksi ja lähettää sen edelleen tiedoksi aluevaltuustolle, joka toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Käsittely:

Hyvinvointialuejohtaja ja terveyspalvelujen toimialajohtaja selostivat asiaa kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tiedoksi

Aluevaltuusto 30.11.2026
7801/00.01.02.02/2025

Asiaselostus: Aluehallitus 9.11.2026 § 195 (ks. asian edellinen käsittely).

Toimivalta Hallintosääntö 126.3 §

Aluehallituksen esitys:

Aluevaltuusto merkitsee vastauksen aloitteeseen tiedoksi ja toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Tiedoksi Jarkko Wuorinen